

Nr 61

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av punkterna 1 och 2 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 453) om vad som är fast egendom, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

Genom en den 11 november 1966 dagtecknad proposition, nr 158, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av punkterna 1 och 2 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 453) om vad som är fast egendom;

2) lag angående ändrad lydelse av punkt 1 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 454) om företagsinteckning;

3) lag angående ändrad lydelse av bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 456) om ändrad lydelse av 17 kap. 7 § handelsbalken;

4) lag angående ändrad lydelse av bestämmelsen om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 457) om ändring i förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva;

5) lag om ändrad lydelse av bestämmelsen om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 458) angående ändrad lydelse av 2 och 13 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling;

6) lag angående ändrad lydelse av bestämmelsen om införande av lagen den 13 maj 1966 (nr 136) om ändrad lydelse av 4 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

I samband med propositionen har utskottet behandlat de i anledning av densamma väckta likalydande motionerna I: 807 av herrar *Blomquist* och *Dahlén* samt II: 981 av herr *Regnéll* m. fl.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att tidpunkten för ikraftträdandet av lagen om vad som är fast egendom och lagen om företagsinteckning samt vissa lagar som anknyter till dessa lagar skall ändras från den 1 januari 1967 till den 1 juli samma år.

Lagförslagen

De vid propositionen fogade lagförslagen har följande lydelse.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av punkterna 1 och 2 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 453) om vad som är fast egendom

Härigenom förordnas, att punkterna 1 och 2 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 om vad som är fast egendom skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967, då lagen den 24 maj 1895 (nr 36 s. 1) angående vad till fast egendom är att hänföra skall upphöra att gälla med de undantag, som följa av nedanstående bestämmelser.

2. Har fastighetsägare — — — i konkursboet.

Besväras vid den nya lagens ikraftträdande egendom av förlagsinteckning, gäller för tiden till den 1 januari 1968 eller den tidigare tidpunkt, då egendomens ansvar för in-teckningen upphör, äldre lag beträffande frågan i vad mån egendomen hör till fastighet. Skulle den nya lagens regler, om de vunnit tillämpning den 1 januari 1967, ha medfört, att den av in-teckningen gesvärade egendomen så minskats att säkerhetens värde väsentligt nedgått och ställer gäldenären ej inom en månad efter anmodan ytterligare säkerhet varmed in-teckningshavaren skäligen kan åtnöjas, äger in-teckningshavaren så länge äldre lag är tillämplig säga upp den in-tecknade fordringen till betalning inom sex månader utan hinder av att längre uppsägningstid må ha avtalats eller uppsägning ej må ske. Har in-teckningshavaren före den 1 ja-

(Föreslagen lydelse)

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967, då lagen den 24 maj 1895 (nr 36 s. 1) angående vad till fast egendom är att hänföra skall upphöra att gälla med de undantag, som följa av nedanstående bestämmelser.

Besväras vid den nya lagens ikraftträdande egendom av förlagsinteckning, gäller för tiden till den 1 juli 1968 eller den tidigare tidpunkt, då egendomens ansvar för in-teckningen upphör, äldre lag beträffande frågan i vad mån egendomen hör till fastighet. Skulle den nya lagens regler, om de vunnit tillämpning den 1 juli 1967, ha medfört, att den av in-teckningen besvärade egendomen så minskats att säkerhetens värde väsentligt nedgått och ställer gäldenären ej inom en månad efter anmodan ytterligare säkerhet varmed in-teckningshavaren skäligen kan åtnöjas, äger in-teckningshavaren så länge äldre lag är tillämplig säga upp den in-tecknade fordringen till betalning inom sex månader utan hinder av att längre uppsägningstid må ha avtalats eller uppsägning ej må ske. Har in-teckningshavaren före den 1 juli 1968 väckt talan om

(Nuvarande lydelse)

nuari 1968 väckt talan om betalning och anmält detta till inskrivningsdomaren för den ort där fastigheten ligger, gäller äldre lag även för tiden därefter till dess två månader förflutit från det att talan avgjorts genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.

(Föreslagen lydelse)

betalning och anmält detta till inskrivningsdomaren för den ort där fastigheten ligger, gäller äldre lag även för tiden därefter till dess två månader förflutit från det att talan avgjorts genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av punkt 1 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 454) om företagsinteckning

Härigenom förordnas, att punkt 1 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 om företagsinteckning skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967. Genom lagen upphävas med de undantag som följa av nedanstående bestämmelser förordningen den ————— och hampa.

(Föreslagen lydelse)

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967. Genom lagen upphävas med de undantag som följa av nedanstående bestämmelser

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 456) om ändrad lydelse av 17 kap. 7 § handelsbalken

Härigenom förordnas, att bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 om ändrad lydelse av 17 kap. 7 § handelsbalken skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967.

Att äldre ————— om företagsinteckning.

(Föreslagen lydelse)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av bestämmelsen om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 457) om ändring i förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

Härigenom förordnas, att bestämmelsen om införande av lagen den 29 juli 1966 om ändring i förordningen den 20 november 1845 i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967.

(Föreslagen lydelse)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av bestämmelsen om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 458) angående ändrad lydelse av 2 och 13 §§ lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling

Härigenom förordnas, att bestämmelsen om införande av lagen den 29 juli 1966 angående ändrad lydelse av 2 och 13 §§ lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967.

(Föreslagen lydelse)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

Lag**angående ändrad lydelse av bestämmelsen om införande av lagen den 13 maj 1966 (nr 136) om ändrad lydelse av 4 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)**

Härigenom förordnas, att bestämmelsen om införande av lagen den 13 maj 1966 om ändrad lydelse av 4 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1967.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Departementschefen

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anför bl. a. följande.

Genom proposition den 14 januari 1966 (nr 24) framlades förslag till lag om vad som är fast egendom. Samtidigt framlades proposition (nr 23) med förslag till lag om företagsinteckning. I anslutning till sistnämnda förslag föreslogs också vissa ändringar i handelsbalken, förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, samt lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling. Sedan riksdagen antagit förslagen har lagar utfärdats den 29 juli 1966 (nr 453, 454 och 456—458). Den nya lagstiftningen skall träda i kraft den 1 januari 1967.

I samband med att förslagen remitterades till lagrådet framhöll jag att de måste få återverkningar på det exekutionsrättsliga planet och att jag avsåg att framlägga förslag om lagändringar i detta hänseende i sådan tid att de kunde träda i kraft samtidigt med den nya lagstiftningen om vad som är fast egendom och om företagsinteckning. Förslag till den nödvändiga exekutionsrättsliga lagstiftningen har den 30 september 1966 remitterats till lagrådet. Det skedde i avsikt att proposition i ämnet skulle kunna föreläggas riksdagen i sådan tid att lagstiftningen skulle kunna antas av riksdagen under höstsessionen i år och träda i kraft den 1 januari 1967. Föredragningen i lagrådet påbörjades den 14 oktober 1966.

De föreslagna lagändringarna inom exekutionsrättens område får till följd att vissa — delvis mycket omfattande — ändringar måste göras även i till-

lämpningsförfattningar och andra av Kungl. Maj:t ensam beslutade författningar.

På grund av rådande förhållanden har föredragningen av den exekutionsrättsliga lagstiftningen i lagrådet inte kunnat fullföljas i avsedd ordning och det står nu klart att lagrådets utlåtande inte kan föreligga i sådan tid att riksdagen hinner besluta i ärendet inom den tid som fordras för att lagstiftningen i fråga skall kunna träda i kraft vid årsskiftet. Vidare har det visat sig att arbetet med tillämpningsförfattningar m. m. inte heller kan slutföras inom planerad tid. Det är därför nödvändigt att ändra tidpunkten för ikraftträdandet av lagen om vad som är fast egendom och lagen om företagsinteckning med tillhörande författningar. Jag föreslår att de i stället får träda i kraft den 1 juli 1967. Som en följd härav bör även vissa övergångsbestämmelser till lagen om vad som är fast egendom ändras.

Det nuvarande skatterättsliga fastighetsbegreppet är i 4 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) bestämt genom en hänvisning till vad som enligt allmän lag är att hänföra till fast egendom. Med allmän lag avses lagen den 24 maj 1895 (nr 36 s. 1) angående vad till fast egendom är att hänföra. Denna lag upphävs genom den nya lagen om vad som är fast egendom. Det är avsett att det skatterättsliga fastighetsbegreppet tills vidare skall behållas oförändrat och sålunda inte påverkas av lagen om vad som är fast egendom. Med anledning härav föreslogs i proposition den 18 mars 1966 (nr 87) viss ändring i 4 § kommunalskattelagen. Sedan förslaget antagits av riksdagen utfärdades författning i ämnet den 13 maj 1966 (nr 136). Ändringen träder i kraft den 1 januari 1967.

Med hänsyn till förslaget att flytta fram ikraftträdandet av lagen om vad som är fast egendom till den 1 juli 1967 föreslår jag efter samråd med chefen för finansdepartementet, att även ändringen i kommunalskattelagen skall träda i kraft den 1 juli 1967.

Lagen om företagsinteckning har ansetts böra medföra vissa ändringar även i 28 § fjärde stycket lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker och 37 § första stycket lagen den 25 maj 1956 (nr 216) om jordbrukskassereören. Förslag härom har lagts fram i prop. 1966: 128 med förslag till lag om vissa gemensamhetsanläggningar m. m. (s. 330—335, 382, 383, 392). De föreslagna ändringarna avses träda i kraft den 1 januari 1967 dvs. före den nu föreslagna dagen för ikraftträdandet av lagen om företagsinteckning. Detta innebär att under första halvåret 1967 inte kommer att gälla något direkt förbud för sparbanker att utlämna lån mot säkerhet av enbart förlagsinteckning eller inteckning i jordbruksinventarier. För jordbrukets kreditkassor kommer konsekvensen att bli att förbudet att utlämna lån mot säkerhet av enbart inteckning i jordbruksinventarier bortfaller. Eftersom båda de nämnda lagarna innehåller bestämmelser om skyldighet att vid utlämnande av lån pröva om den ställda säkerheten är tillfredsställande och med hänsyn till den praxis, som på grundval av gällande regler under lång tid utbil-

dats i kreditprövningsfrågor, saknas anledning anta att det på den relativt korta tid som kommer att förflyta innan lagen om företagsinteckning träder i tillämpning kommer att utbildas någon ändring i kreditgivningen. I övrigt vill jag hänvisa till vad chefen för finansdepartementet anförde vid remissen till lagrådet den 13 maj 1966 av förslagen till ändringar i lagarna i fråga (se prop. 1966: 128 s. 334). Jag finner sålunda inte nödvändigt att föreslå ändrad dag för ikraftträdandet av ändringarna i de nu berörda lagarna.

Motionerna

I de i ämnet väckta motionerna hemställs att riksdagen måtte besluta, »att lagen om vad som är fast egendom och lagen om företagsinteckning jämte övriga i propositionen nr 158 omnämnda lagar skall träda i kraft den 1 april 1967».

Motionärerna anför att den icke förutsedda framflyttningen av tidpunkten för ikraftträdandet kan väntas bereda kreditinstituten svårigheter. Inom såväl affärsbanker och sparbanker som jordbrukskassor har man i förhållande på att lagarna och lagändringarna skulle komma att tillämpas redan från och med den 1 januari 1967 vidtagit nödvändiga förberedelser rörande lånekontrakt, kreditvillkor och liknande. Det sägs vidare att kredittagarna ställt in sig på de nya möjligheterna beträffande kreditsäkerheter och att det även för dem innebär olägenheter med ett uppskov.

Motionärerna förklarar att det borde vara möjligt att bedriva arbetet så att ikraftträdandet kan ske något tidigare än den 1 juli 1967. Ett uppskov om tre månader förefaller dem tillräckligt. För berörda parter på kreditmarknaden skulle en avkortning av uppskovstiden innebära klara fördelar.

Utskottet

Riksdagen har under vårsessionen innevarande år antagit förslag till lagar om vad som är fast egendom och om företagsinteckning. I anslutning till den sistnämnda lagen har genomförts vissa ändringar bl. a. i handelsbalken. Den nya lagstiftningen skall träda i kraft den 1 januari 1967. Lagarna föranleder ändringar i den exekutionsrättsliga lagstiftningen. Dessa ändringar får i sin tur till följd att ändringar måste göras bl. a. i tillämpningsförfattningar m. m. på exekutionsrättens område. Arbetet med hithörande frågor har bedrivits med sikte på att lagändringarna och de erforderliga nya tillämpningsförfattningarna skulle kunna träda i kraft den 1 januari 1967. Det har nu visat sig att arbetet inte kunnat fullföljas i avsedd ordning. Det är därför nödvändigt att ändra tidpunkten för ikraftträdandet av lagen om vad som är fast egendom och lagen om företagsinteckning med tillhörande för-

fattningar. I propositionen föreslås att de i stället får träda i kraft den 1 juli 1967. Motsvarande gäller en ändring i kommunalskattelagen som har samband med lagen om vad som är fast egendom.

I de i ämnet väckta motionerna föreslås på ovan närmare angivna skäl att de i propositionen avsedda lagarna skall träda i kraft den 1 april 1967.

Enligt vad utskottet erfarit beräknas proposition med förslag till ändringar i utsökningslagen m. m. kunna föreläggas riksdagen vid vårsessionens början nästa år. Ehuru propositionen torde bli tämligen omfattande synes vissa möjligheter föreligga att riksdagen skall hinna besluta i ärendet inom den tid som fordras för att lagstiftningen i fråga skall kunna träda i kraft den 1 april. Även arbetet med tillämpningsförfattningar m. m. uppges nu ha avancerat så långt att erforderliga föreskrifter bör kunna utfärdas före nämnda dag. Enligt utskottets mening kan man emellertid inte bortse från att tidsmarginalen är knapp och att arbetet inom riksdagen eller Kungl. Maj:ts kansli kan komma att försenas. Det synes vidare vara önskvärt att så omfattande författningar som det här är fråga om utfärdas i god tid innan de träder i kraft. På grund härav och då skälen för tidigare ikraftträdande än den 1 juli 1967 inte synes vara särskilt starka avstyrker utskottet motionerna.

Utskottet får på grund av vad sålunda anförts hemställa,
att riksdagen med avslag på motionerna I: 807 och II: 981
måtte bifalla förevarande proposition, nr 158.

Utskottet hemställer därjämte att ärendet måtte företas till avgörande efter endast en bordläggning.

Stockholm den 8 december 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson, Göran Karlsson, Svante Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Knut Johansson, Erik Jansson och Åkesson;

från a n d r a kammaren: herrar Johansson i Torp, Nyberg, fru Torbrink, herrar Hedin, Svenning, Sundelin, Tobé och Elmstedt.

Reservation

av herrar *Ebbe Ohlsson, Åkesson, Nyberg, Hedin, Tobé* och *Elmstedt*, vilka ansett:

a) att det avsnitt under rubriken »Utskottet» som börjar med orden »Enligt vad» och som slutar med orden »utskottet motionerna» bort ha följande lydelse:

Enligt vad utskottet erfarit beräknas proposition med förslag till ändringar i utsökningslagen m. m. kunna föreläggas riksdagen vid vårsessionens början. Ehuru propositionen torde bli tämligen omfattande synes möjligheter föreligga att riksdagen skall hinna besluta inom den tid som fordras för att lagstiftningen skall kunna träda i kraft den 1 april. Även arbetet med tillämpningsförfattningar m. m. uppges nu ha avancerat så långt att erforderliga föreskrifter bör kunna utfärdas före nämnda dag. Enligt utskottets mening kan man emellertid inte bortse från att tidsmarginalen är knapp för att lagarna skall kunna träda i kraft 1 april och att arbetet inom riksdagen eller Kungl. Maj:ts kansli kan komma att försenas. Det är dock med hänsyn till vad motionärerna anfört angeläget att ikraftträdandet inte uppskjuts längre än nödvändigt. Ett tidigare ikraftträdande än den 1 juli kan möjliggöras genom att det överlämnas åt Kungl. Maj:t att med hänsyn till föreliggande omständigheter bestämma dagen härför.

b) att utskottet bort hemställa:

att riksdagen med förklaring att förevarande proposition, nr 158, icke kunnat oförändrad bifallas, måtte i anledning av motionerna I: 807 och II: 981 för sin del besluta *dels* att de i propositionen avsedda lagarna skall träda i kraft den dag Konungen bestämmer, *dels* att punkterna 1 och 2 i bestämmelserna om införande av lagen den 29 juli 1966 (nr 453) om vad som är fast egendom skall erhålla följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse.

(Kungl. Maj:ts förslag)

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967, då lagen den 24 maj 1895 (nr 36 s. 1) angående vad till fast egendom är att hänföra skall upphöra att gälla med de undantag, som följa av nedanstående bestämmelser.

2. Har fastighetsägare — — — i konkursboet.

Besväras vid den nya lagens ikraftträdande egendom av förlagsin-

(Utskottets förslag)

1. Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer, vid vilken tidpunkt lagen den 24 maj 1895 (nr 36 s. 1) angående vad till fast egendom är att hänföra skall upphöra att gälla med de undantag, som följa av nedanstående bestämmelser.

Besväras vid den nya lagens ikraftträdande egendom av förlagsinteck-

(Kungl. Maj:ts förslag)

teckning, gäller för tiden till den 1 juli 1968 eller den tidigare tidpunkt, då egendomens ansvar för inteckningen upphör, äldre lag beträffande frågan i vad mån egendomen hör till fastighet. Skulle den nya lagens regler, om de vunnit tillämpning den 1 juli 1967, ha medfört, att den av inteckningen besvärade egendomen så minskats att säkerhetens värde väsentligt nedgått och ställer gäldenären ej inom en månad efter anmodan ytterligare säkerhet varmed inteckningshavaren skäligen kan åtnöjas, äger inteckningshavaren så länge äldre lag är tillämplig säga upp den intecknade fordringen till betalning inom sex månader utan hinder av att längre uppsägningstid må ha avtalats eller uppsägning ej må ske. Har inteckningshavaren före den 1 juli 1968 väckt talan om betalning och anmält detta till inskrivningsdomaren för den ort där fastigheten ligger, gäller äldre lag även för tiden därefter till dess två månader förflutit från det att talan avgjorts genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.

(Utskottets förslag)

ning, gäller för tiden intill ett år därefter eller den tidigare tidpunkt, då egendomens ansvar för inteckningen upphör, äldre lag beträffande frågan i vad mån egendomen hör till fastighet. Skulle den nya lagens regler, om de vunnit tillämpning vid ikraftträdandet ha medfört, att den av inteckningen besvärade egendomen så minskats att säkerhetens värde väsentligt nedgått och ställer gäldenären ej inom en månad efter anmodan ytterligare säkerhet varmed inteckningshavaren skäligen kan åtnöjas, äger inteckningshavaren så länge äldre lag är tillämplig säga upp den intecknade fordringen till betalning inom sex månader utan hinder av att längre uppsägningstid må ha avtalats eller uppsägning ej må ske. Har inteckningshavaren inom ett år efter den nya lagens ikraftträdande väckt talan om betalning och anmält detta till inskrivningsdomaren för den ort där fastigheten ligger, gäller äldre lag även för tiden därefter till dess två månader förflutit från det att talan avgjorts genom dom eller beslut som vunnit laga kraft.